

mea displiceant carminā , & fortè his qui non mea
liora faciunt, atque adeo inconditè illorum auribus
obstrepent , vt putent se inter argutos olores anse-
rem audire; Non inficior. At vita, gesta mira, flam-
ma Charitatis, exantlatique pro redimendis captiuis
Nolasci labores, non illis utique displicebunt. Hoe
mihī satis est. VALE,

DIA-3

Pág. II

DIAGOGES
FERVENTISSIMI REDEMPTORIS
DIVI PETRI NOLASCO
PARENTIS NOSTRI:

REGALIS, AC MILITARIS ORDINIS
Beatae Mariae de Mercede Redemptionis
Captivorum,
Cœlinis electi Fundatoris, & Patriarchæ:

LIBER PRIMUS:

CAPUT I. De eius Patria & ortu fælicissimo.

LEMMA I.

*Sanctissimi Parentis Patria, à situ, à causa amissi
nominis antiqui, ab eo tandem quod eius
Patria sit, commendatur.*

TE, Nolasce Parens, qui Christi imitatus amore,
Christicolas Libyco tollis ab hoste cano.
Nati impellit amor, quo fit veniabilis ausus,
Me tua velle rudi gesta sonare lyra.

2 Dioges Diui Petri Nolasco

At nati Muſæ dabis ipſe in carmina vires:
Deque tuo alta mihi numine vena fluet.
Est locus, antiqui Galli dixere Recaudum,
Nunc paruuſ, quāquām vrbs nobilis ante fuit:
Vbere qui glebae floret, quemque alluit vndis;
Iunctus vi Regis Pontus yterque fuis: 10
Quique vrbes ipſe exiguis circumſpicit altas,
Nobile Carcallum, teque, Tolosa potens:
Et te, Naudarri, propius, nam longius illas;
Hinc ruris cedunt iugera multa loco:
Ergo illi Sanctarum amissio nomine prisco, 15
Fausta Puellarum Mansio nomen inest.
Nec pia cauſa latet maiori digna Camæna:
Vt paruuſ ego ſed modo forte data.
Nempe Tolosana perfundis ſanguine Mitram,
Saturnine, tuo primus in vrbe sacram. 20
Membra iacēt, & honore carent inhumata ſepulchri:
Quæ ſunt ſideribus digna, nec vīna tegit.
Hoc teneræ crudelē rieſas videre puellæ,
Et lachrimas oculis vtraque virgo dedit.
Auxit amor Pietatis opus, Nam protinus aufæ 25
Tollere Pastoris corpus inane ſui:
Effoſſaque altè, ludo ſit ne hōſtib⁹ vltra,
Mæſtis abſcondunt fletibus illud, humo.
O vera Pastoris oues! ò germen ouilis
Virgineum! Christi ritè virile genus! 30
Non vos extincti oſſa Patris ſub nocte tulifis,
Sed dum Phœbus adefit, tefis & hōſtis erat.

Tunc

Liber Primus. 3

Tunc hōſtem ſauum, & poenas t'preuiftis acerbas,
Qua grata officij lucra fuere pij.
Illas ergo truci gens barbara verbere torſit, 35
Et cœco caſtas carcere clauit oues.
Adiecitque cruceſ crucibus, quibus impia vidit,
Pro Christo ſponsas plus didicife pati.
Denique, vt exili⁹ abſumantur, funere longo,
Immani illuſas truſit ab vrbe ioco. 40
Pulſæ ita, quæ meruere coli, veneſ Recaudum,
Prælia cantantes auſpice victa Deo.
Quodque ibi per ſacræ manſerunt tempora vitæ,
Est locus antiquis Mansio dictus auis.
O felix, quæ virginibus ſelecta duabus, 45
Et vita fulges Mansio luce ſuæ!
Sed ſors hac non ſola tibi, vt felicior eſſes,
Facta eſt Nolasci Patria clara pij:
Dignaque vagitus Pueri excepiffe tenellos,
Reptanteſque pias ſuſtinuisse manus... 50
Sis eti⁹ oppidulum fastuque & mole puſillum:
Vrbibus at magnis plus in honore nites;
Nam triplici ſub ſole micas: ſed quo magis, ille eſt,
Cui fauſtè Eoum diceris eſſe ſolum.
Excipis orbe alio depulſos hospita, ſoles, 55
Alter & in proprio naſcitur orbe tibi.
Vrbibus, vt Bethlem, tu ſic æquaberis altis:
Inter Iudeas non fuit illa minor.
Quippe Redemptori dedit incunabula Christo,
Promiſſo terris Ifacidumque Duci. 60

Mach.
Michæl.

A 2

Tu

4 Diagoge*s* Diui Petri Nolasco

Tu quoque Nolasco, tanti ut vestigia, seruet
Sacra Redemptoris: se similemque gerat.

LEMMA II.

Apes ad Pueri Nolasci cunas conuolantes, in eius dextra mellis fauum finxere.

Dum Puer illustri vagit Nolascus in aula,
Dum nitet in pulchro pulchrior ille thoro:
Dum matri arridet, Puer arridentque Parentes,
Festo dum resonant aurea tecta ioco:
Ecce salutatum coelestis Juppiter illum

Hyblæo pastas vertice misit apes:
Utque ferant flores, ut mella fauosque Puelli
Stipent in dextra dulcia dona manu.
Implent iussa Dei, inque manu benevolentia figunt
Oscula, dum seruet melleus ille labor.

O quantum Pueri dextra defertis honorem,
Cui vos non vobis mellificastis, apes!
Macte Puer, flores tibi odora crepundia cedunt,
Et coelestis apum nectaris arte fauos.
Hinc dulces volucres te tanquam numen adorant,

Hinc campi tecum florea turba micat.
Quis Puer iste, putas, erit? Ecce manum, illa reuincit,
Quod caelo, & mundo dulcia fæta seret.
Et mihi, mellifluo quæ se velut indice produnt,

Sunt, fateor, miris mira canenda modis.
Fert ceram per pulchra manus, fert mella fauumque,
Quem melli format plurima cella canum.

Cera

Liber Primus.

5

Cera data est luci. Puer en radiabit in orbe,
Atque suo frigens igne calebit inops.
Nectar amara fugat. Puero iam plaudite serui,
Seruitij dirum qui relevabit onus.
Plaudite Christicola, quod vobis Maurica vincla,
Dura licet, mellis more, liquata fluent.
Iam Seruator adest, per quem remeare licebit
Cum chara ad proprios coniuge cuique lares.
Denique, & ipse docens in cella querere cœlum,
Natorum ducet agmina sacra Deo:
Iure Parens, ignita Religionis & Author,
Dulcis ut ostendit cerea cella fau.

LEMMA III.

Christo, vista iam morte, Rediuit so mellis fauus offertur, Nolasco in ortu.

Funereas postquam Christus disrupterat umbras,
Nectaris illi offert gens bene amica fauum.
Vix Nolasce salutaras bona limina vitæ,
Cum tibi dant dulces par quoque nectar apes.
Cur, nisi quod mortis stimulos infregit acerbos
Christus, ut essemus præda redempta sibi?
Cur, nisi quod Puer insipida mala spicula culpæ
Vincet, & afflicti lene leuamen erit?
Hoc igitur magnum cogit me Musa sonare:
Ad vitam similes, hic venit, ille redit.
Ex alio, & tumulo, geminos mel concinit ortus:
Utque fauus nobis mellis vterque sapit.

Luc. 24.

LEM.

A 3

6 Diagogenes Diui Petri Nolasco

LEMMA IV.

*Apes ad suum mellificium palme Nolasci dextre
infederint. Ergo manum habebat apertam,
futura erga pauperes munificentie
indicium.*

Expli cat ille, rosas loquitur vel hiante labello,
Se facit & pulchro floribus ore parem.
At qui non infantis apes augusta decori
Ora petunt: florem præteriere suum.
Credo quidem, ut videre manus, orisque decorem, 5
Ire vel in vultus, vel dubitasse manus.
Auxiliaris agente Deo fert dextra triumphum:
Hanc plaudens bombis agmen adorat apum.
Numinis ingenium patuit, voluitque videri,
Se, forma spreta, corde manuque capi. 10
Non ideo flores, vel defuit alma venustas:
Hacid Pueri his potuit larga carere manus.
Illa fuit (video) Sponsi velut æmula sancti,
Aurea sphæra, inopi quæ citò ferret opem.
Cuius & ad gemitus hyacintis plena gemebat, 15
Tam cœlo propior, quam color ille refert.
Ergo allexit apes, cœli quam flore refertam,
Quamve piæ norunt indolis esse, manus.
Cœlica quid non forma potest, extenta manusque,
Ad quam configuant pauper apesque simul: 20
Nam Puer à cunis palmas extendere apertas
Edocetus, palmas pauperi apique dabat.

Cant. s.

Res

Liber Primus.

7

Regibus exemplo nostri sit stemma Puelli
Nobile, Aperta manus ex oriente suo.
Hos sibi Doctores celebrat si Ecclesia magnos, 25

Qui in medio eruditore patente sui:
Nascentem excipiat: plausu exhilarata salutet

Ipsa nouo: Doctor nam venit ille nouus.
Quippe sui in medio populos docet ore silenti:
Sat sibi faunices est aperire manus. 30

Et minor est, ut vera canam, facundia lingua;
Quæ dat opem miseris, plus manus ista docet.

Par Puer cedat laurus, quæ cesserat illi,
Qui dulci Ambrosias exprimit ore dapes. 35

Par inquam: paribus debetur laurea compar:
Ille manu, hic placidas ore recepit apes.
Ergo felici celebrabitur omne vterque,
Dulci hic, ille pia, Doctor ab ore, manu.

LEMMA V.
*Apes in leonis ore Thamnatheti, Nolasci vero in
manu, mellificarunt.*

Iud. 14.

Sæua lacelitus fremitantem bella leonem
Thamnatheti Sanson dilaceravit agris.
Postque dies aliquot libuit spectare triumphum,
Rursusque impauidi Martis adire locum.
At sua iam dulcem tulerat victoria fructum,
Victorique labor profuit ille suo. 5
Florilegas inuenit apes, quæ melle fluentem
Mortuæ in ore feræ composuere fauum.

A 4

Hic

8 Diagoge Diui Petri Nolasco

Hic mores sacra Musa doce, Mysteria pande:
Cur Puer iste manus, os leo dulce tenet? 16
Subdola non Puerum maculabunt criminā linguae;
Non disset fuso, nec simulata loqui.
Quippe altè sapient cœlesti Numine doctus,
Et reprobare malum, si que bonumque sequi.
Facta dabit iucunda Deo: tum sentiet orbis 15
Auxilium, innocua quæ feret ille manu.
Hanc designat apis, mira quasi præficia dextræ,
Quæ fructus vincet valde operosa fuos.
Hinc manus est Pueri, non os, quæ melle potatur;
Quod linguae verbis nobile præstat opus. 20
Est virtus operum effictrix cœlestium, & inde
Sedula virtuti plus valet ore manus.
Heu infelices nimium, nimiumque cauendi,
Qui mellis vocem, factaque fellis habent.
Hos bene depingit dulci leo mortuus ore: 25
Dulcia non vitam verba, sed acta probant.

CAP. II. De Pueri Nolasci lachrimis.

LEMMA VI.

Pauere præsenti, donec illi succurritur, flet No-
lascus infans: nescia interdum nutrix Puellu-
lum blandè carpit.

Quis mihi Pupe dolor? Cur fles mihi Pusio dulcis?
Pulchraque sollicitis fletibus ora rigas?

Par.

Liber Primus.

9

Parce oculis, mea lux, teneris: ah! desine fletum:
Ah! modesto roseas obruis imbre genas.
Ah! gemmas fundis liquidas, nec perdere sentis:
Non secus Heliadum succina gutta fluit,
Non pluit, in cœlo cum fulgent altra sereno;
Ergo abeant fletus, fulgida stella, graues.
Fleret nimis, portendit mœstum infantibus omen: 10
Finitur lachrimis vitaque cœpta suis.
O generose Puer, clarisque parentibus orte,
Cur te his magnanimum questibus esse negas?
Iam suspende meo, fili, tua brachia collo,
Inter & amplexus garrulus esto meos.
Haud cessas, nec me, nihil & nostra oscula curas? 15
Aspera in exiguo pectore corda geris.
Hæc nutrix: quæ si plorantem vincere posset,
Fecerat ille nihil: fecerat illa nimis.
At bene blanditias, superatque altricis amores:
Nam miseris celarem non sibi poscit opem. 20
Pauper adest, vide ut a lachrimis non tēperet infans:
Tota sui miser est causa doloris inops.
Flent oculi iussi: impellunt pia viscera fletum:
Et vidisse inopem, condoluisse fuit.
Aurū & nummus abest: Puer, ut succurrat egenis, 25
Dum pia dant lachrimas lumina, dat quod habet.
Luminis officio cessérunt lingua manusque:
Roscida dat fiendo pupula, fiendo rogit.
O Pietas, Pueri regalis fascia parui,
Quæ licet in tenero Principe, magna nites!

30
Sic

10 Diagogenes Diui Petri Nolasco

Sic animi est mitis, largos producere fletus:
Hac Cœlum Pueros nobilitate parit.
Eia, stipes longis dantur singultibus emptæ:
Indiga veloci cum pede turba veni.
Sunt faciles, humili nec oportet poscere voce: 35
Post Pueri fletus se quasi munus habent.
Non etenim frustrâ pro vobis fleuerit ipse:
Sed sic abripuit triste rogantis onus.
Currite: iam serò & pigri vénisse dolebit:
Cum fudit lachrimas, largius ille dabat. 40

LEMMA VII.

Puer Nolascus, toruo vultu, & lachrimis, Albigenes infectatur hæreticos.

Succedunt lachrimæ lachrimis: rigat ora Puellus,
Magna sibi quoties & pia causa subit.
Scilicet Heroi visebant ampla parentis
Claro coniuncti sanguine tecta viri.
Quos furor Albensis rapuit, vel ceperat error, 5
Partibus & studijs implicuitque nouis.
Non semel hi Puer ad blandiri, & figere in ore
Mellitis tentant bassia grata iocis.
Hinc Puer increpitans oculis, vultuque minaci, 10
Fraenat eos, motus plecit, abesse jubet.
Aulam postremò teneris vagitibus implet:
Augurat & lachrimis non leue adesse malum:
Nempe homines lepræ infectos albore fugandæ,
Quosque color iussit nomen habere suum.

Non

Liber Primus.

Non Puer horreret gypsatis ludere laruis: 15
Albaque se iuxta ferre sepulcra pedem?
Non illum terror lamiarum & Panicus vrget;
Monstra pauet, quæ Albis gutture hiantे vomit.
Qui nec apum stimulis armatum exhorruit agmen: 20
Quique exceptura risit adesse manu;
Nunc hominum lusus timet, & propulsat amores:
Quod videt ore homines, corde sed esse feras:
Absimiles apibus, diris similesque locustis,
Ore venenato quæ sata culta metunt.
Et tibi, Arachne, almas aduersum Palladis artes, 25
Ordiri telas exitio ausa tuo.
Falsa quidem mittis de turpi stamina ventre:
Has gula doctrinas ructat, & alius amat.
Denique non libas dulces, vt apicula, succos:
Colchica de sueto flore venena vomis. 30
Turpe Nouatores populis nam dogma propinant:
Fontes ore sacros inficiuntque suo.
Heu desertores veri improbitate tenaci,
Quos iuuat hoc vnum, Nil tenuisse pium!
Pelle procul, Puer, & nocuos discerpe colubros: 35
Iam Puer in cunis Hercule maior eris.

LEMMA VIII.

Ea potius de causa, coram Albigenibus Puer Nolascus illachrimat: quia indigne & sacrilegè sentiebant de Virgine.

O Pueri fletus, quid non prædictis altum?
Aut quæ militiae non sacra iura piæ? Al-

12 Diagorges Diui Petri Nolasce

Altius has lachrimas votiuā edissere Musa,
Vt causa tantus stet grauiore dolor.
Stant Puerō coram illibata Virginis hostes,
Fœda in Cœlum ausi nubila ferre suum.
Inque adieruatum semper sine labē pudorem,
Quo sacer effulget Verbiparentis honor.
Vt Venerem singunt, quæ vt Sol electa nitescit:
Fixit vbi Omnipotens atria pura sibi.
Illa Sol vestit, capiti dant sidera certum,
Luna cothurnatos efficit alba pedes;
Sordet & hæreticis, Soli associantibus umbras,
Et Lunæ maculas, sideribusque notas. 15
Quis ferat hæc? Puer haudquaquā: quin protinus iras
Virginis in Momos egerit ipse sacras.
Vt vidit, fleuit, praborumque impulit error
Sanè hominum, qui nec tangere sacra timent.
Ceu, letam cœli faciem cum nubila condunt,
Obscurat vultus cœrula gemma suos: 20
Ægrè damna ferens cœli, consorsque laboris,
Cœlo congenerem se probat esse satam:
Haud aliter rutilæ mendaces Virginis hostes
Mœsto cum lachrimis excipit ore Puer:
Vtque suos deflet Diuæ quoсumque labores, 25
Certò vaticinans quod sibi mater erit.
Heu immite pijs exhausit vulnus ocellis!
Heu tenero infedit tam fera plaga loco!
Tacta sui est oculi pupilla in Virgine læsa,
Seque Puer Diuæ nictat amore pati.

30
Nec

Liber Primus: 13

Nec melius, quo pugnet, habet, quam lumine flentis
Quo magis, hac acie, Virginis vltor erit?
Dum lachrimas iaculat, turpes perierte lituræ:
Diluit hostiles luminis vnda notas.
Vtque Aurora prius diffuso rore tenebras 35
Alba fugat, clarus denique Phœbus ouat:
Lumina sic Pueri irrorant, fugit improba nubes:
Irradiat toto Virgo beata polo.
Macte Puer, qui deploratos abijcis hostes,
Qui pro Verbipara lumine & imbre tonas. 40

LEMMA IX.

Sistit lachrimas & singultus vertit in gaudia Puer
Nolascus, sibi vel tradita Virginis icone, vel dum
traditus ipse est Sacerdotum, aut pauperum
brachijs gestandus.

H Eus Morpheo, veni, Pueri modo lumina falles:
Asper abi fletus: blandule somne, veni.
Eia age, dum molli tracto vertigine cunas,
Concino dum versus, blandule somne, veni.
Aurea ni fugias cunabula, somne, venito:
Ni blandos fugias, blandule somne, thoras.
Heu operam perdo compellans Morpheo surdum!
Flet Puer, & nullam fert mihi numen opem.
Forte velit palmis dulces pressare papillas,
Quæ sibi iucundi pocula lactis erunt. 10
Suspenderat lachrimas, si captus ab ubere pendet,
Et roseo latices exhibet ore suis.

Eia
UNIVERSIDAD DE NUEVO LEON
Biblioteca Valverde y Tellez

14 Diagoses Divi Petri Nolasco

Eia Puer, quantum proftit, satiabere lacte:
Et nolle, ut citius, pectora veste tegi.
Ia nostris breuis en mora te, mi Paruale, in vlnis,
Et mea blande inter pectora nuda premo.
Heu persistis adhuc, Puer, & penes vbera, flendo,
Pulchra que ieunus durius ora rigas!
Vix scio, quid faciam: Experiar, num Matris imago
Reddere te latum, Virginis vna potest. 20
Parue, vide, vide, vt est pulchra, & bene picta papyrus.
Nescis quam vultus exprimat illa sacros.
Tu cape vtraque manu supplex: oculisque Parentem,
Ore que deuoto, iam venerare piam.
Quam benè conieci! vix tristia traxit imago
Lumina, cum veluti sidera clara nitent.
Diffugere graues nitida sub imagine fletus;
Et Pueri visa est splendida in ore dies.
Heus rides, mirande Puer, laetoque stupore,
Lachrimulas magno fistis honore Deæ. 30
Hanc quoque testaris risu te noscere Matrem:
Iam, Jouis & mensa, & Virgine, dignus eris.
Gratulor ipsa tibi, piætæ quod Virginis vmbram,
Non minus ac Diuam, sic reuerere pius.
Gratulor ipsa mihi dulce inuenisse leuamen,
Quo facile à lachrimis te releuare queam. 40
Dehinc mihi, quando aliter nequea, succurret imago:
Auxilium afflictis ipsa duobus erit.
Nam cum magna vagat recitans per tecta Sacerdos,
Pulsat inopsve piæ voce manuque fores.

Noui

Liber Primus.

15

Noui oculis animisque tuis experta mederi,
Gratum propiciens quemlibet esse tibi.
Sæpe Sacerdoti, Pater, vlnis accipe, dixi:
Horret foemineas fors Puer iste manus.
Vel nouit sacras deuotus tendere ad aras 45
Rebus in angustis, in grauibusque malis.
Vel se metiri sanctis vult Parvulus vlnis,
Vel vita normam prouidus inde parat,
Juppiter vt tutus Dictæo vagat antro,
Curetes lachrimis ære crepante fauent.
Fleret Puer sinit hic complexus flaminis vlnis,
Et ficto discors incipit esse Joui.
Illum ego sæpe dedi, Ire, tuis pannose lacertis,
Et feltis subiit sordida colla modis.
Non ebur huic sellam, vel currum præbeat aurum, 55
In pretio qualis pauperis vlna fuit.
Non thorax huic mollis roseos expiret odores,
Pauperis vt fuerit blanda & odora manus.
O quantum pompas carpit fastusque potentum,
A se mendicos qui procul esse iubent! 60
Curru Romani seruum dignatur eodem,
Et gaudet lauris inseruisse suis.
More triumphantis Puer it sublimis in vlnis:
Pauper erat currus, sellaque pauper erat.
Victorique nouo accessit noua pompa triumphi,
Cui numquam similem viderat ambitio.
Qui tibi, pauper, onus nunc est, dat sequie ferendum,
Te feret, & grauus post tibi toller onus.

Pan-

16 Diagorges Divi Petri Nolasco

Pande humeros Puer, da brachia, collaque subde:
Quippe tibi Aeneas hic pius alter erit. 70

LEMMA X.

Vertitur ad populum Sacerdos, Orate fratres dicitur
nihil tamē ex eo auditur, nisi: En Ecclesiæ
Propugnaculum, & paupertum Pater. Cœlo Puerum
Nolascum, qui in vlnis nutricis aderat,
presagiente.

D Elphica nil sonat ex adytis cortina prophanis;
Nil tibi fatidicus mugit Apollo, Puer.
Fallere qui nescit, Deus ipse oracula pandit
Firma magis cœlo, fidere firma magis.
Ecce lubens, sacra cum primum sisteris æde,
Spiritus in Mystæ vocibus almus inest.
Ille aderat sacris operans, laturus ad aras
Christum, se dantem pabula viua pijs:
Cum, verso ad populum vultu, iussurus ut ore,
Ut ferat vñanimes victima sancta preces: 10
Sic te, Sancte Puer, diuino ex ore Sacerdos,
Spesque tuas orbi, qualis erisque, canit:
Ecce Ecclesiæ Atlas, tantus cui incumbet Olympus;
Pauperis ecce Pater, Præsidiumque pium.
Obstupet ad sonitū, tēplique immurmurat ingēs, 15
Teque, Puer, sequitur laude oculisque simul.
Vtque Deus pateat venturi carminis Author,
Mystra noui iurat se recitasse nihil.

Nesci

Liber Primus:

17

Nescit quanta tibi fœlix præsagiat oscen?
Cœlitus, O! didicit sic loqui, & alta loqui. 20
Namque putans solitum populo se dicere carmen;
Protulit infuetos nescius ille sonos.
O Deus, vt video, hunc Puerο concedis honorem;
Ut de illo solus tu videare loqui.

CAPUT III. De Nolasci pueritia, & Sanctis
oblectamentis

LEMMA XI.

Dulcis & grata Puerο Nolasco erat oblectatio, cùm
deleosynam pauperibus ministrare, tūm cum illis
Deum orare: tūm in domum paternam, quos vi-
debat peregrinos, opitulandos
inducere.

T E similem pueris Puerum, Nolasce, putabam:
Etatemque nubes posse decere tuam.
Me decepit enim viridis natura Puelli
Nata ioco, vt piatis tempora verna rosis.
Concessos pueris ludos, atque otia grata,
Inter delicias abnus esse tuas.
Nil puerile iuuat: nec more equitantis in aula,
Vestus arundinco currere disceis equo.
Ludere par impar, pueris hoc linquis auaris:
Ne te illis faciat dira cupido parem. 10
Nec te concusſis delectat turbo flagello:
Qui ſauire potest, verbere ludat, aīs.

B

E

18 Diagoge Diui Petri Nolasco

E cœlo te pena vocant, peragisque decorè:
Nobile nec pateris serpere pectus humi.
Provida pauperibus mensaq; cibosque parabant 15
Quotidie, ut censum tecta paterna sacrum.
Fixit ibi charos secura ciconia nidos:
Ad quæ configias atria, pauper habes.
Hunc patris morem à cuius, Nolasce, bibisti,
Quem fructu mitis signat oliua suo. 20
Nulla dies miseris aderat, nec agebat Apollo,
Quæ, Nolasce, tuà non utilaret ope.
Nam pia postquam illos, & diues lportula iunxit,
(Heu tua quam disper Roma superba fuit.)
Te Pietas volitare facit, remouesque ministrum: 25
Cede, ais, à nostris, serve, recede iocis.
Ipse manu tribuis largà nummosque dapesque:
Ipse rapi dignus pro Ganymede Jou.
Tu tamen haud raperis, cum sis formosior illo:
Nempe quod ipse tibi pro Joue pauper erat. 30
Quin mèntes inopum, nec tantum corpora pascis:
Prò Puer! ut Pastor, sic quoque Doctor alis..
Ergo iubes, cœlo palmis animisque leuatis,
Fundere huius strato vota precesque genu.
Turba tibi paret mendica: Deumque vocare 35
Incipis (edocuit Christus ut ipse) Patrem.
Post fugis ad Matrem, cui (te comitante caterua)
Virginæs puro mittis ab ore rosas.
Interdum pueros Puer hac, quæ scire fidelis
Debet turba, rogas: nec minus illa doces. 40

Libr Primus.

Arguis esse animæ grandem cœlestia noxam
Nescire: & cœli non inhiare bonis.
His iussa abscedit monitis, mirata Magistrum,
Insimul altorem turba misella suum. 45
At tu, quem virtus impellit splendida, tendis
Ad limen, gressus fers hilarisque pios.
Argus fistis ibi, lynceo lumine lustrans,
Illac pauper agat num peregrinus iter.
Dum non appetet, satis est spectare: placetque
Inseruire prius lumine, deinde manu. 50
Si venit, inclamas: qui, si non protinus audis,
Sicut pulcher amor penniger usque volas.
Inde in tecta trahis verbis his lenibus illum:
Dulcis amice, veni: noster & hospes etis.
Te sequor, inquit Iliops, Puer d' cœlestis in ore: 55
Hæreo, nec male, sis Angelus, anne Puer?
Angelus esse potes, quia sic succurris egeno:
Sunt quia tecta tibi; sic Puer esse potes.
At bene vtrunque dabo, si (ne ferar amplius antecps)
Ipse mihi Angelicus diceris esse Puer. 60
Haud tecum certabit Abram pro laude benigni:
Quippe senex fecit, quod Puer ipse facis.
Inuenias utriam superos pro paupere clues,
Et tua par cœlo mensa domusque micent:
Ut quos ille tulit dignos virtutis honores; 65
Quem superas merito, dignior ipse feras.

20 Diagorges Diui Petri Nolasco

LEMMA XII.

Puer Nolascus, Marianus signifer, ex eius imagine
papyro impressa, vexillum extulit: sub quo Pueros
contra Albigenses ad militandum
impulit.

Sancta sequor Nolasci oblectamenta Puelli:
Nunc mihi, lusores, vos voco, adeste pij.
Nec pudeat Pueri lusus iuuenesque virosque:
Fortia Nolascus prælia ludit ouans.
Ipse velut ludens stellanti militat orbi,
Laturus vero sacra trophyæ Joui.
Enehit en belli magnum, & venerabile signum,
Tot fulgens astris quotquot Olympus habet:
Matrem nempè Dei, terræ cœlique potenteim,
Expressam folio, quæ tenet astra, breui. 10
Hanc, instar Labari rutilo gemmantis in auro,
Fert in procera cuspede parua manus.
Exultat Puer, & Marianus signifer ardet
Ad sacra iam socios ducere castra suos.
Ergo domo erumpit, pedibus locat impetus alas, 15
Perque vrbis notas aduolat ille vias:
Voce gradum sequitur, tenues geminatque per auras:
Mater io Verbi, Virgoque Mater io.
Accurrunt pueri, primosque in Virgine figunt
Obtutus: casu stantque stupentque nouo. 20
Tum linguis animisque fauent: subit æthera clamor,
Classici & instar erat quod puerile tonat.

Nam-

Liber Primus.

21

Namque sequi plausu incipiunt vexilla ducemque
Virginis, & tenero quisque merere pede. 21
Risisset Mars virginea se armasse iuuenta, 25
Virgo ni belli maxima causa foret.
Ollis Nolascus subridens ore venusto:
Huic signo, ò comites, bella sacramus, ait.
Huic Albensis obest: virusque effundit ut anguis,
Et rabido sittiens ut canis ore latrat. 30
Lingua umbras iacit in signum fulgentius astris:
Vindicet os nostrum, quod mala lingua iacit.
Exeat ergo aliquis nostris ex ossibus vltor
Ardor, quo Diuæ restituatur honor.
Hæc ait, & dextra signum mirabile tollit, 35
Atque alacres animos agminis ille sui.
Continuò impubes acies nullo ordine fusa
It, talique implet carmine leta vias:
Viuat io Alma Paren, viuat præfulgida Virgo:
Nec ter io, sed io sepe triumphhe canit. 40
Voce exultantum reboarunt tecta dormorum:
Surgit & insolito fœmina virque sono.
Hic volat ad limen: citius tenet illa fenestram,
Promeruitque oculis obstupuisse prius.
Excipiunt plausu cuneum: & mirantur euntem 45
Cum duce, virginæ sub simulachra Deæ.
Nil oculi molles hanserant dulcius vnquam,
Estò pererrant vituenda prata rosis.
Latantur matres: natos nam quæque videbat,
Noscebatque simul voce habituque suos.

B 3

Hæc

22 Diagogeis Dñni Petri Nolasco

Hæc ait ille meus, meus ille est, altera, & inquit,
Filius: interdum gaudia matris habent.
Gloria quanta fuit pueris, ante ora parentum,
Ludere tam recte, tam pia signa sequi
In duce sed maior, qui puro classica cantu
Mouit, & exemplo corda tenella suo:
Qui celsam traxit pueros ad Virginis arcem,

Psalm. 8 Qui laudes, o Virgo tuas perfecit ab ore
Infantum, victus quo magis hostis eat.

Mat. 21. Nam velut in Solymis pueri, vi flaminis almi;
Sacrarunt Christo carmen Hosanna Deo;
Sic Puer à pueris iucunda voce Recaudi
Effecit Matris pura trophæa cani.
Tot mira in Puerò duce matrum turba notabat,

Quodque inter pueros sit puerile decus.
Vna tameh senior, quod præstat moribus, inquit,
Ipse vel hic ludus sat mihi testis erit.
Num tanti ingenij est, vana quod luditur aula?

Num cœlo ludis militat illa suis?
Si Puer hic tumida mores didicisset ab aula:
Aut iaculo, aut certa perderet arte feras;
Aut galea tectus varios puerile per orbes
Prætumido phalejis duceret agmen equo.
Hinc aulæ vanum captaret nomen ab aura;

Aura quid est aulæ? Quidquid inane sonat,
At Puer Herous, clari velut incola Olympi,
Vel cœlo mitti, vel trahit inde iocos.

LEM-

Liber Primus.

23

LEMMA XIII.

In Grandisilua Cistertij Monasterio, ad sanctiorem
educatiinem, Puer Nolascus sistitur. Post aliquot
Menses, valetudinis ergo, Tolosam in Comitisse
auuncule sue palatia, transfertur: ubi plurima
imaginibus Deipare sacra, in odium Albi-
gensium, altaria erexit.

C Hloris adest, meritoq; venit Dea candida florum:
Annos vt numeret, florida Chloris adest.

Iam Puero exultis vernarunt melsibus atua
Bis quater, & croceis emicuere rosis:
Cum fuit hæc concors magnorum cura parentum,
Spes gnati ingentes tollere ad astra sui.
Allexitque illos virtus in flore tenello
Aucta nimis: cœlo natus & ipse Puer.

Hinc fluidi cupiunt Christi de Pallade fontis
Surgentem vt florem celsior vnda riget. 10
Et fructus cultu ferat vberiore cupitos;
Quo sine, multoties fallit opimus ager.
Duci vt ad optatos posset res maxima fines:

Velle idem, & vna patris mens vtriusque fuit.
Noster amor patria, nostrisque penatibus absit: 15
Qui nobis cordi, est, hic Puer, exul eat.

Diræ adeo menti nihil ingemuere parentes:
Commoda, qui bonus est, non sibi querit amor.
Æmula melliflui tunc Grandisilua Parentis
Magna florebat religione Patrum. 20

B 4

Non

24 Diagorges Divi Petri Nolasco

Non siluae Alcinoi certent: haec cultior astra
Tangebat pomis arboribusque suis.

Si canimus siluas, silua haec sit Princeps digna,
Qui dignus silua furculus esse potest.

Huc Puerum sicutum, ubi mira exempla videbat
Virtutum, sancto dignaque facta Polo.

Totque inter Patres, pius & Pater optimus Abbas,
Phillirides Chiron huius Achillis erat.

Hoc monitore, ingens adolebat corpore virtus,
Pallas & in parvo: sed tamen illa magis:

Paruula nam pulchris viguit virtutibus ætas,
Ut Panchaia fragrat, floret ut Hybla thymo.

At Puer vitam, heu! inuidit & otia morbus,
Tam bona, quam nullis æquiparanda bonis.

Mitti ad se iubet, ut nouit, Comitissa Tolosæ.
Ingens & Puerum protinus aula capit.

Iam pridem optarat Pueri confortia dulcis:
Respondit votis nunc mala causa suis.

Illaque, ubi teneris exceptit amoribus ægrum,
Prompta Machaoniæ currit ad artis operem.

Profuit haec: febris, pallorque recepsit ab ægro;
Et rediere genis lilia mista rosis.

Et Puer ad ludos rediit Charitesque decoras,
Quas Pietas illi grata magistra dabat;

Cuius & ingenium sacras imitatus & artes,
Iunxit adorandas grandis Apellis opes;

Virginis effigies chartis in pluribus almae,
Quæ sibi in Albensem rumen & agmen erant.

Di

Liber Primus.

25

Diuam, spurce, vide, quam demens despicias vnam,
Quotquot in effigies ingeminari amor;

Sanctus amor Pueri, cui ludi ingrata fuisti
Causa boni; at corio lusit ille tuo.

Te petit his armis: læsa exitiumque minatur
Bellona: sed erunt bella gerenda domi.

Illustris proceres tolerabat auuncula Gallos
Comitè ad magnas saepè venire domos:

Quos Puer Albeni noscebatur facere madentes,
Nec tulit: introitus his parat esse graues.

Obsidet en portas magna fortissimus aulæ
Miles, & obfirmat, terribilesque facit:

Cuilibet effigiem appendit nam Virginis vnam,
Ornatu ad cultus conueniente pios;

Tum Diuæ erexit puerili altaria ritu,
Sacrauitque aris omne cubile suis.

Virginis effigie nil non radiabat in aula,
Et sacer infusus per loca cuncta metus.

Mi Puer, haec spectas placido, inquit, auuncula vultus:
Per te virgineus sunt mea tecta tholus.

Omnis verna domus ludum veneratur herilem:
Dat grates Puer: Virgini & ille refert.

At videt Albenis, subitusque in limine pallor
Occupat ora metu: pelque animusque labant;

Nec spectare ferunt effulgens lumina limen;
Virgo oculos, ceu Sol, sic fugat alma malos.

Gens inimica, fuge: armata est in limine Pallas:
Atria Gorgoneo Virgo furore tenet.

Nec